

En vintersaga på film, TV och video

UNDER FÖRSTA HÄLFTEN AV 1910-talet gjordes fyra stumfilmsversioner av *En vintersaga*: en i USA, två i Italien och en i Tyskland. Sedan dröjde det ända till 1968 och då var det frågan om en filmversion av en engelsk scenproduktion. Den har rätt dåligt rykte, trots stjärnor som Laurence Harvey och Jane Asher i huvudroller. Den lär visas i engelsk och amerikansk tv ibland och kan möjligen gå att få tag i på video.

I **BBC:S STORA SHAKESPEARESERIE** regisserade Jane Howell pjäsen 1980. Den versionen lär vara riktigt bra men är svår att hitta. Lika svår är nog den franska filmen *Conte d'hiver* i regi av Eric Rohmer. Det är en historia i

modern miljö, som inspirerats av Shakespeare. År 1994 gjordes en 26 minuter lång dockfilm i den fina engelsk-ryska serien med animerade filmer efter shakespearepjäser.

LÄTT ATT FÅ TAG I och utomordentligt stimulerande att se är en dokumentär om Royal Shakespeare Companys produktion år 1999. Där varvas scener ur föreställningen och intervjuer med regissör, scenograf och aktörer. Även om en del scener saknas (däribland dessvärre Tiden) så är det här en lång och generös film som ger en god bild av föreställningen och tankarna bakom den.

Texter: Kent Hägglund

Ur Royal Shakespeare Companys produktion år 1999

Shakespeare från Klingonimperiet

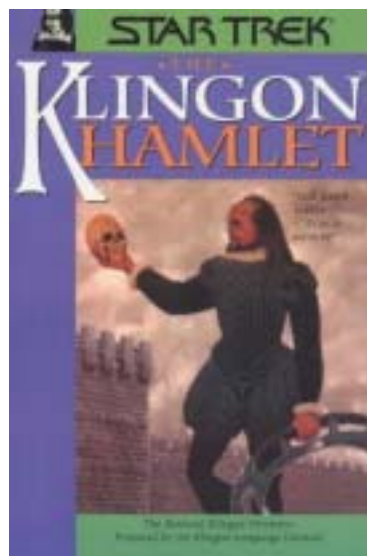
PERSONERNA BAKOM STAR TREK (flera science fiction-serier i tv, åtta långfilmer och ett stort antal korta romaner) har ett varmt förhållande till Shakespeare. Flera av titlarna är citat från hans pjäser. I ett avsnitt turnerar ett teatersällskap genom världsrymden med bland annat *Macbeth* på repertoaren. Och vid ett tillfälle hävdar en representant för det onda Klingonimperiet att William Shakespeare kom från deras värld. I mitten av 1990-talet tog några Star Trek-fans fasta på det och översatte *Hamlet* till Klingon. Denna *Khamlet* finns utgiven i bokform, där det hävdas att detta är den ursprungliga versionen. En engelsk text löper parallellt med det föregivna originalet. Lättast får man tag i den hos Poor Yorrick i Stratford, Ontario, Kanada. Den butiken har också i sitt sortiment allt av Shakespeare som finns tillgängligt på video och DVD i Nordamerika, och mycket annat.

Hamlet på Klingon

(Att vara eller inte vara ...)

Khamlet:

taH pagh taHbe: DaH mu'tlheghvam vlqelnIS.
quv'a; yabDaq San vaQ cha, pu'je SIQDI?
pagh, Seng bIQ'a'Hey SuvmeH nuHmey SuqDI;
'ej, Suvmo; rlnmoHDI? Hegh. Qong — Qong neH
'ej QongDI; tlq 'oy, wa'SaniD Daw'e'je
cho'nISbogh porghDajrlnmoHlaH net Har.

Lästips

Den bästa textkritiska utgåvan av *En vintersaga* hittar man i serien Oxford Shakespeare. Boken (som kom ut 1996) innehåller en utmärkt introduktion av forskaren Stephen Orgel, hela pjästexten med kommentarer och ordförklaringar samt Robert Greenes korta roman *Pandosto*, som var Shakespeares viktigaste källa.

I serien *Shakespeare at Stratford* (se SHAKESPEARE nr 1 2003, sid. 20) finns en volym om *The Winter's Tale*. Patricia Tatspaugh skriver om nio uppsättningar av pjäsen på Royal Shakespeare Company. Hon går igenom pjäsen akt för akt och får fram många poänger av att jämföra hur olika regissörer, scenografer och skådespelare tolkat pjäsen.

Inblickar i enskilda skådespelares rollarbeten får man i en annan serie: *Players of Shakespeare*. I volym 1 (1985) skriver Gemma Jones om sitt arbete med Hermione i Richard Eyres uppsättning 1981. I volym 4 (1998) berättar Richard McCabe om rollarbetet med Autolykos som han spelade 1992 med Adrian Noble som regissör. Här är det frågan om korta essäer på 10-12 sidor var (böckerna innehåller vardera 12 sådana texter).

Kennet Muir har sammanställt en volym med olika uppsatser om pjäsen i serien *Casebook*. Här kan man bland annat hitta Inga-Stina Ewbank utomordentligt intressanta essä "The Triumph of Time" från 1964. Enligt Stephen Orgel (1996, se ovan) är den fortfarande det bästa som skrivits om tiden som ett huvudtema i pjäsen.